

Βρυξέλλες, 20.7.2016
COM(2016) 500 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Επιτάχυνση της μετάβασης της Ευρώπης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών
άνθρακα**

**Ανακοίνωση που συνοδεύει τα μέτρα δυνάμει της στρατηγικής πλαισίου για την
Ενεργειακή Ένωση: νομοθετική πρόταση για τις δεσμευτικές ετήσιες μειώσεις των
εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κράτη μέλη από το 2021 έως το 2030, νομοθετική
πρόταση σχετικά με τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και των
απορροφήσεων από δραστηριότητες χρήσης γης, αλλαγής χρήσης γης και δασοπονίας
εντός του πλαισίου για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030 και ανακοίνωση σχετικά
με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την κινητικότητα χαμηλών εκπομπών**

1. Εισαγωγή

Η μετάβαση, σε παγκόσμιο επίπεδο, προς μια κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα έχει ήδη ξεκινήσει, λαμβάνοντας νέα ώθηση από την συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή¹ και την Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η μετάβαση αυτή είναι αναγκαία προκειμένου να εξασφαλιστούν ευκαιρίες απασχόλησης, ανάπτυξης και επενδύσεων για τις σημερινές και μελλοντικές γενιές των Ευρωπαίων, και να μετριαστεί συγχρόνως η επικίνδυνη κλιματική αλλαγή. Εάν η ΕΕ δεν διατηρήσει και δεν αξιοποιήσει το πλεονέκτημα του πρωτοπόρου στον τομέα αυτό για να προωθήσει τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, καθώς και για να συμμετάσχει στον παγκόσμιο ανταγωνισμό για την ανάπτυξη άλλων αγορών τεχνολογικών προϊόντων με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, αυτό θα το πράξουν άλλες περιοχές. Όλα δείχνουν ότι το οικονομικό μοντέλο της Ευρώπης θα αλλάξει. Αποτελεί κοινή μας ευθύνη να διασφαλίσουμε ότι η μετάβαση θα βασίζεται στη δικαιοσύνη και την αλληλεγγύη, έτσι ώστε κανείς να μην μείνει πίσω. Η στρατηγική-πλαίσιο της Ενεργειακής Ένωσης² συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου αυτού.

Η δέσμη μέτρων που παρουσιάστηκε από την Επιτροπή σήμερα βοηθάει την Ευρώπη να προετοιμαστεί για το μέλλον και να παραμείνει ανταγωνιστική. Τα μέτρα αυτά απευθύνονται κυρίως στα κράτη μέλη, δεδομένου ότι θα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή για να αποφασίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστούν τα μέτρα προκειμένου να επιτευχθούν οι συμφωνηθέντες στόχοι μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2030³.

Όμως, τα κράτη μέλη δεν δύνανται να επιτύχουν τον στόχο αυτό μεμονωμένα. Η κινητοποίηση για την προετοιμασία της διάσκεψης του Παρισιού για το κλίμα κατέδειξε πόσο σημαντικοί είναι οι μη κρατικοί φορείς για την επίτευξη των αλλαγών. Η ΕΕ αναμένει επίσης δράσεις από διάφορους άλλους φορείς, όπως, μεταξύ άλλων, επιχειρήσεις, γεωργούς, ερευνητές, επενδυτές, εκπαιδευτές και κοινωνικούς εταίρους. Ταυτόχρονα, η ΕΕ έχει επίσης την ευθύνη για την τόνωση των δράσεων αυτών, παρέχοντας μέτρα που καλύπτουν ολόκληρη την έκταση της ΕΕ και δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες προς τον σκοπό τούτο. Υποστηρίζει την ανάληψη δράσης από τις πόλεις της, στις οποίες ζει το 80% των ευρωπαϊκών πολιτών. Οι πόλεις είναι από τους πλέον δυναμικούς και καινοτόμους παράγοντες στην υλοποίηση μιας κυκλικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και, συχνά, υπερβαίνουν τα εθνικά επίπεδα φιλοδοξίας. Οι αγροτικές κοινότητες είναι εξίσου σημαντικές, δεδομένου ότι διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην παροχή βιώσιμων φυσικών πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές.

Η ΕΕ καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να διατηρηθεί η θετική δυναμική της δράσης για το κλίμα σε παγκόσμιο επίπεδο. Καμία χώρα δεν είναι προστατευμένη όταν

---

¹ COM (2016) 110 *Η πορεία μετά το Παρίσι: αξιολόγηση των συνεπειών της Συμφωνίας του Παρισιού.*

² COM (2015) 80 *Στρατηγική πλαίσιο για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση με μακρόπνοη πολιτική για την κλιματική αλλαγή.*

³ Τον Οκτώβριο του 2014, οι αρχηγόι κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ ενέκριναν το πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030. Το πλαίσιο αυτό καθορίζει τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς έναν δεσμευτικό στόχο για εγχώρια μείωση σε ποσοστό τουλάχιστον 40 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, στο σύνολο της οικονομίας.

βρίσκεται αντιμέτωπη με την απειλή μιας καταστροφικής αλλαγής του κλίματος. Για τον λόγο αυτό, οι ηγέτες της Ομάδας G7, στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο, έχουν αναλάβει τη δέσμευση να επιταχύνουν τη μετάβαση σε ένα ενεργειακό σύστημα που να καθιστά δυνατή την απαλλαγή της παγκόσμιας οικονομίας από τις ανθρακούχες εκπομπές, καθώς και να καθορίσουν προθεσμία για την κατάργηση των περισσότερων επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων, δεσμευόμενοι να θέσουν τέλος στις κρατικές ενισχύσεις για τον άνθρακα, το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο έως τα τέλη του 2025. Οι πόλεις της ΕΕ θα διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο σε έναν νέο παγκόσμιο συνασπισμό πόλεων, γεγονός που θα μπορούσε να αποτελέσει διεθνώς μια περαιτέρω ευκαιρία συνέχισης της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό επίπεδο. Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη διπλωματία στον τομέα του κλίματος επιβεβαίωσε την εντεινόμενη αίσθηση ότι είναι επιτακτικά αναγκαίο να αντιμετωπιστεί η σχέση μεταξύ κλιματικής αλλαγής, της αστάθειας και ασφάλειας⁴.

Η ΕΕ έχει όλα τα μέσα στη διάθεσή της για να μετατρέψει τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής σε ευκαιρία. Στο σημερινό παγκόσμιο πλαίσιο, η Ευρώπη κατέχει ηγετική θέση στην ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών και υπηρεσιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, όχι μόνο στον τομέα της ενέργειας, αλλά και στη βιομηχανία, τα κτίρια και τις μεταφορές. Η ηγετική αυτή θέση θα πρέπει να διατηρηθεί. Οφείλουμε να συνεχίσουμε να εξοπλίζουμε τους Ευρωπαίους με τις κατάλληλες δεξιότητες για μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, να επενδύουμε στο μέλλον των παιδιών μας και να βοηθάμε τη βιομηχανία να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες. Η Ευρώπη έχει υποσχεθεί φιλόδοξες δράσεις και θα τηρήσει τις υποσχέσεις της.

2. Κατευθυντήριες αρχές ενός κανονιστικού πλαισίου για τη μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα σε όλους τους τομείς της οικονομίας

Τον Οκτώβριο του 2014, η ΕΕ ανέλαβε ρητή δέσμευση: να επιτύχει έναν δεσμευτικό στόχο μείωσης των εκπομπών κατά τουλάχιστον 40% έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, σε όλο το φάσμα της οικονομίας. Η δέσμευση αυτή, που είναι σύμφωνη με μια οικονομικά αποδοτική πορεία προκειμένου να επιτευχθεί ο μακροπρόθεσμος κλιματικός στόχος της ΕΕ, αποτέλεσε τη βάση για τη διεθνή δέσμευση της ΕΕ στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή και θα τηρηθεί από όλα τα κράτη μέλη συλλογικά.

Προκειμένου να ξεκινήσει την εφαρμογή της δέσμευσης αυτής, τον Ιούλιο του 2015, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για τη μεταρρύθμιση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ, ώστε να το προσαρμόσει για τον σκοπό αυτό και να τονώσει τις επενδύσεις στους τομείς της βιομηχανίας και της ενέργειας μετά το 2020⁵. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών στο Συμβούλιο θα πρέπει να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την τάχιστη έγκριση της πρότασης αυτής. Η παρούσα δέσμη

---

⁴ Ευρωπαϊκή διπλωματία για το κλίμα μετά την 21η διάσκεψη των μερών της σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (COP21) – Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2016.

⁵ Ο στόχος της ΕΕ για το 2030 απαιτεί μειώσεις της τάξεως του 43 % σε σύγκριση με το 2005 στους τομείς αυτούς.

μέτρων καλύπτει τους διάφορους άλλους κύριους τομείς της οικονομίας που θα συμβάλουν στη δράση για το κλίμα: τους τομείς των κτιρίων, των μεταφορών, των αποβλήτων, της γεωργίας, καθώς και της χρήσης γης και της δασοπονίας⁶.

Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της δράσης της ΕΕ για το κλίμα μέχρι σήμερα, το νέο κανονιστικό πλαίσιο βασίζεται στις βασικές αρχές της δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης, της ευελιξίας και της περιβαλλοντικής ακεραιότητας.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη και η αλληλεγγύη, αρχές που είναι ενσωματωμένες στο στρατηγικό πλαίσιο για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Επιτροπή προτείνει διαφοροποιημένους εθνικούς στόχους μείωσης των εκπομπών για το 2030, που λαμβάνουν υπόψη το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε κάθε κράτος μέλος, ώστε να αντικατοπτρίζουν τον σχετικό πλούτο. Τα επίπεδα των στόχων για τα μεμονωμένα, πλουσιότερα κράτη μέλη προσαρμόζονται περαιτέρω μεταξύ τους, ώστε να συνυπολογίζεται η οικονομική αποδοτικότητα.

Επιπλέον, η πρόταση δημιουργεί ένα ευέλικτο σύστημα στο οποίο τα κράτη μέλη μπορούν από κοινού να μειώσουν τις εκπομπές, σε διάφορους τομείς και σε βάθος χρόνου, ώστε να ληφθεί επίσης υπόψη η διαφορετική δομή των οικονομιών των κρατών μελών. Θα επιτρέψει την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών μεταξύ των κρατών μελών ή την ανάπτυξη σχεδίων για τη μείωση των εκπομπών σε άλλα κράτη μέλη. Με τον τρόπο αυτό θα διευκολυνθούν οι ροές επενδύσεων σε ολόκληρη την ΕΕ προς την κατεύθυνση όπου είναι πλέον απαραίτητες για τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και όπου πρόκειται να επιτύχουν τα υψηλότερα οφέλη με το χαμηλότερο κόστος⁷.

Αυτή είναι η πρώτη φορά που ο τομέας χρήσης γης και δασοπονίας περιλαμβάνονται στο πλαίσιο της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα. Η Επιτροπή προτείνει μια χρυσή τομή μεταξύ περισσότερων κινήτρων για τη δέσμευση του άνθρακα και τη μείωση των εκπομπών από το έδαφος και τα δάση και της ανάγκης διατήρησης της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του πλαισίου της ΕΕ για το κλίμα, έτσι ώστε να παρασχεθούν κίνητρα για μειώσεις εκπομπών στους τομείς των κτιρίων, των μεταφορών και της γεωργίας. Ως εκ τούτου, η ευελιξία προς τους άλλους τομείς θα είναι περιορισμένη.

Η πρόταση κανονισμού για τους τομείς αυτούς παρέχει πιο αυστηρούς κανόνες λογιστικής καταγραφής για τη γη, τη χρήση γης και τη δασοπονία. Δεδομένου ότι η διαχείριση των δασών αποτελεί την κύρια πηγή βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας και ξυλείας, οι αυστηρότεροι λογιστικοί κανόνες για τη διαχείριση των δασών θα παρέχουν σταθερή βάση για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας της Ευρώπης, καθώς και για την περαιτέρω ανάπτυξη της βιοοικονομίας μετά το 2020.

---

⁶ Ο στόχος της ΕΕ για το 2030 απαιτεί μειώσεις της τάξεως του 30% σε σύγκριση με το 2005 στους τομείς αυτούς.

⁷ Για την περαιτέρω διευκόλυνση της συμμόρφωσης, τα κράτη μέλη που αναλογικά αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο κόστος για την επίτευξη των στόχων τους, δύνανται να επιλέξουν να μεταβιβάσουν ορισμένα δικαιώματα στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας εκπομπών, για την αντιστάθμιση των εκπομπών σε άλλους τομείς της οικονομίας.

3. Ενίσχυση των ευνοϊκών συνθηκών για τη μετάβαση σε χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα εντός της ΕΕ

Με βάση το κανονιστικό αυτό πλαίσιο, εναπόκειται στα κράτη μέλη να σχεδιάσουν τα πλέον κατάλληλα μέτρα για την αξιοποίηση των ευεργετικών πλεονεκτημάτων της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και για την επίτευξη των στόχων τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα στηρίζει τα κράτη μέλη με διάφορα εργαλεία και μέτρα.

3.1. Στρατηγική της Ενεργειακής Ένωσης και άλλες ειδικές πρωτοβουλίες ανά τομέα

Δεδομένης της σημασίας του τομέα των μεταφορών ως προς τις εκπομπές στην ΕΕ, η Επιτροπή παρουσιάζει στρατηγική σχετικά με την κινητικότητα χαμηλών εκπομπών, η οποία προσδιορίζει τις βασικές δράσεις στον τομέα των μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων μέτρων σε ενωσιακό επίπεδο σχετικά με οχήματα με χαμηλές και μηδενικές εκπομπές και εναλλακτικά καύσιμα χαμηλών εκπομπών. Η στρατηγική υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι συνέργειες μεταξύ των συστημάτων μεταφορών και ενέργειας.

Όσον αφορά τον τομέα των κτιρίων, η Επιτροπή επανεξετάζει το υφιστάμενο πλαίσιο της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση και θα υποβάλει προτάσεις αργότερα κατά το τρέχον έτος, μεταξύ άλλων σχετικά με τον τρόπο προσέλκυσης χρηματοδότησης για την ανακαίνιση κτιρίων. Η Επιτροπή θα οριστικοποιήσει επίσης, εντός του τρέχοντος έτους, ένα προαιρετικό πρωτόκολλο σε βιομηχανικό επίπεδο για την ανακύκλωση απορριμμάτων κατασκευαστικών και κατεδαφιστικών εργασιών. Δεδομένου του πιο περιορισμένου πεδίου εφαρμογής για τις μειώσεις των εκπομπών στους τομείς της γεωργίας και της χρήσης γης, η πρόταση για τη χρήση γης και τη δασοπονία θα δημιουργήσει πρόσθετα κίνητρα για τη δέσμευση του άνθρακα σε αυτές τις σχετιζόμενες δραστηριότητες. Επιπλέον, η μεταρρυθμισμένη Κοινή Γεωργική Πολιτική προβλέπει διαφορετικά μέσα και μέτρα στους δύο πυλώνες της για την προώθηση της δράσης για το κλίμα. Η επανεξέταση της πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τη χρήση λιπασμάτων αναμένεται να συμβάλει στη μείωση των εκπομπών από ορυκτά και συνθετικά λιπάσματα. Μετά τον γεωργικό τομέα, ο τομέας των αποβλήτων είναι σήμερα ο δεύτερος σημαντικότερος τομέας με εκπομπές εκτός διοξειδίου του άνθρακα. Η οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα, και ιδίως η οδηγία περί υγειονομικής ταφής, για τις οποίες η Επιτροπή πρότεινε αναθεωρήσεις κατά το προηγούμενο έτος, αναμένεται να συμβάλουν στη σημαντική μείωση των εκπομπών από απόβλητα.

Τα κράτη μέλη δύνανται να αξιοποιήσουν τα οφέλη των εν λόγω ενωσιακών μέτρων μόνο εάν τα εφαρμόσουν και τα επιβάλουν κατά τον δέοντα τρόπο.

3.2. Διατομεακά εργαλεία και παράγοντες

Η προτεραιότητα της Ενεργειακής Ένωσης, σε όλες τις διαστάσεις της, παρέχει ευρύτερο πλαίσιο εντός του οποίου η ΕΕ θα μπορέσει να παράσχει το κατάλληλο ευνοϊκό περιβάλλον για την ενεργειακή μετάβαση. Πέραν αυτού, υπάρχουν αρκετοί άλλοι ευνοϊκοί παράγοντες που υποστηρίζουν την εν λόγω μετάβαση σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

3.2.1. Κυκλική οικονομία

Η κυκλική οικονομία έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στους τομείς που καλύπτονται από τη δέσμη μέτρων και πέραν αυτής. Υπάρχει άμεση φυσική σύνδεση μεταξύ της χρησιμοποιηθείσας ποσότητας της πρώτης ύλης, της απαιτούμενης ενέργειας και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ΕΕ έχει καταφέρει μεν να αποσυνδέσει την οικονομική ανάπτυξη από την αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει ακόμη κατορθώσει να πράξει το ίδιο για τη χρήση των υλικών και την αποδοτικότητα των πόρων.

Κατά το παρελθόν έτος, συνεπώς, η Επιτροπή παρουσίασε φιλόδοξη δέσμη μέτρων κυκλικής οικονομίας⁸ για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης. Τα προτεινόμενα μέτρα θα συμβάλουν στο «κλείσιμο του κύκλου» του κύκλου ζωής των προϊόντων μέσω μεγαλύτερης ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης, και θα ανακτήσουν τη μέγιστη αξία και χρήση από όλες τις πρώτες ύλες, τα προϊόντα και τα απόβλητα.

3.2.2. Καινοτομία και ανταγωνιστικότητα

Προκειμένου να εκμεταλλευθεί τις ευκαιρίες που δημιουργούνται από την καινοτομία ως βασικό παράγοντα για τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και να μεγιστοποιήσει τον αντίκτυπο κάθε ευρώ που επενδύεται προς τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτίθεται να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη στρατηγική Ενεργειακής Ένωσης για την έρευνα, την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα αργότερα εντός του έτους. Συγκεκριμένες δράσεις στο πλαίσιο της παρούσας νέας στρατηγικής θα πρέπει να στηρίζουν άμεσα την επίτευξη των στόχων της Ευρώπης για το κλίμα και την ενέργεια, και να συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ στηρίζοντας την ηγετική θέση της ΕΕ σε καθαρές τεχνολογίες.

Η Ευρώπη εξακολουθεί να αποτελεί τη μεγαλύτερη πηγή χρηματοδότησης για την έρευνα και ανάπτυξη σε σχέση με την ενέργεια (με 3,9 δισ. EUR το 2014, ποσό που ανέρχεται σε 36% του συνόλου) και προηγείται όσον αφορά τον αριθμό των αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σχετικά με τεχνολογίες υψηλής αξίας για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (ήτοι 40% του συνόλου των αιτήσεων). Ταυτόχρονα, ορισμένες δυνατότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας παραμένουν αναξιοποίητες, κυρίως όσον αφορά τις τεχνολογίες καθαρής ενέργειας και τα οχήματα μηδενικών εκπομπών. Σε άλλους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η ΕΕ έχει αρχίσει να χάνει έδαφος σε σχέση με τους ανταγωνιστές της. Ειδικότερα και όσον αφορά τις ειδικές τεχνολογίες και περιοχές καινοτομιών, η Ευρώπη θα πρέπει να βελτιωθεί όσον αφορά τη διάθεση των καινοτομιών της στην αγορά και την εξασφάλιση της εμπορικής επιτυχίας των καινοτομιών αυτών.

3.2.3. Μετατόπιση και κλιμάκωση των επενδύσεων

Οι μεταβαλλόμενες και ταχέως κλιμακούμενες ιδιωτικές επενδύσεις είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών και ανθεκτική στην

---

⁸ COM (2015) 614 «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία».

κλιματική αλλαγή, καθώς και για την αποφυγή του «εγκλωβισμού» των υποδομών και των στοιχείων ενεργητικού υψηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Στην ΕΕ έχουν ήδη αρχίσει οι προσπάθειες ευθυγράμμισης των ιδιωτικών επενδύσεων με τους κλιματικούς στόχους και τους στόχους για την αποδοτική χρήση των πόρων τόσο μέσω πολιτικών όσο και μέσω στρατηγικών δημοσίων επενδύσεων.

Το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ ορίζει μια τιμή για τον άνθρακα. Για τους τομείς που δεν καλύπτονται από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ, οι πολιτικές φορολόγησης των κρατών μελών μπορούν επίσης να δημιουργήσουν τα κατάλληλα κίνητρα.

Η πρωτοβουλία της Ένωσης Κεφαλαιαγορών⁹ θίγει τη σημασία της μακροπρόθεσμης και βιώσιμης επένδυσης για τη διατήρηση και την επέκταση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και την ενθάρρυνση της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και υψηλής αποδοτικότητας πόρων. Η πρόσφατη δημιουργία «πράσινων» ομολόγων μπορεί επίσης να συμβάλει σε άμεσες ροές κεφαλαίων για επενδύσεις χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

Πολλά μπορούν ακόμη να γίνουν. Η ΕΕ θα συνεχίσει να διευρύνει την εσωτερική αγορά και να εργάζεται προς την κατάργηση των εμποδίων στις επενδύσεις.

Η Επιτροπή εργάζεται δραστήρια προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι τρέχουσες δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ συνάδουν προς τους στόχους για το κλίμα. Η πολιτική δέσμευση να αφιερωθεί τουλάχιστον το 20% του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου σε ενέργειες που σχετίζονται ρητά με το κλίμα, αποφέρει αποτελέσματα. Με αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή συμμετείχε πρόσφατα στην πρωτοβουλία «αποστολή καινοτομίας», τα μέλη της οποίας έχουν δεσμευθεί να διπλασιάσουν τη δημόσια χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της καθαρής ενέργειας εντός πέντε ετών έως το 2020.

Τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ αποτελούν επίσης σημαντική συνεισφορά στη δράση της ΕΕ για το κλίμα, όπως αποδεικνύεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων. Το Ταμείο αυτό βαδίζει σταθερά προς την κινητοποίηση πρόσθετων επενδύσεων τουλάχιστον 315 δισ. EUR στην πραγματική οικονομία έως τα μέσα του 2018¹⁰. Άνω του 50% των επενδύσεων που έχουν εγκριθεί μέχρι σήμερα έχουν σχέση με το κλίμα. Συνεπενδύσεις σε έργα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων μπορούν να πραγματοποιούνται είτε σε επίπεδο έργου είτε σε επίπεδο επενδύσεων. Οι επενδυτικές πλατφόρμες μπορούν να συμβάλουν στη χρηματοδότηση μικρότερων έργων και στην ομαδοποίηση κεφαλαίων από διάφορες πηγές, προκειμένου να πραγματοποιηθούν διαφοροποιημένες επενδύσεις με γεωγραφική ή θεματική εστίαση. Μπορούν επίσης να καταστήσουν τις μικρές ή τοπικές επενδυτικές ευκαιρίες ελκυστικές για νέες ομάδες επενδυτών, για παράδειγμα, τα συνταξιοδοτικά ταμεία ή τους θεσμικούς επενδυτές στο εξωτερικό. Η Επιτροπή αναζητεί τρόπους ανάμιξης και συνδυασμού των διαθέσιμων πόρων στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της ΕΕ, όπως για παράδειγμα η διευκόλυνση «Συνδέοντας

⁹ Βλ. επίσης Ένωση Κεφαλαιαγορών: Πρώτη έκθεση κατάστασης, SWD (2016) 147 final.

¹⁰ COM (2016) 359 Απολογισμός του Επενδυτικού Σχεδίου για την Ευρώπη (τρέχουσα κατάσταση την 1η Ιουνίου 2016)

την Ευρώπη» ή το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», για την απελευθέρωση συμπληρωματικών επενδύσεων, ιδίως μέσω επενδυτικών πλατφορμών, για παράδειγμα στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης αστικής κινητικότητας και των καινοτόμων τεχνολογιών.

Η μεταρρυθμισμένη πολιτική συνοχής της ΕΕ στηρίζει τη μετάβαση σε χαμηλά επίπεδα ανθρακούχων εκπομπών και τα έργα της θα αποφέρουν οφέλη την περίοδο μετά το 2020. Στηρίζει μέτρα ενεργειακής απόδοσης στα δημόσια και οικιστικά κτίρια (13,3 δισ. EUR) και τις επιχειρήσεις (3,4 δισ. EUR, με έμφαση στις ΜΜΕ), κατά τη μετάβαση προς έναν ενεργειακά αποδοτικό και χαμηλών εκπομπών τομέα των μεταφορών (39,7 δισ. EUR για τη βιώσιμη αστική κινητικότητα και τα μέσα μεταφοράς χαμηλών εκπομπών άνθρακα, όπως οι σιδηροδρομικές, οι θαλάσσιες και οι εσωτερικές πλωτές μεταφορές). Επιπλέον, διατίθενται 8 δισ. EUR για την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων 6,4 δισ. EUR για κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα. Ένα συνολικό ποσό 115 δισ. EUR που προέρχεται από τον προϋπολογισμό για τη μεταρρυθμισμένη Κοινή Γεωργική Πολιτική στηρίζει τη δράση για το κλίμα με την καλύτερη διαχείριση της γης και τις στοχευμένες επενδύσεις¹¹.

Προκειμένου να στηρίξει τις επενδύσεις στην καινοτομία, όπως η δέσμευση του άνθρακα, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την αξιοποίηση νέων επαναστατικών τεχνολογιών στον κλάδο, η πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής προβλέπει 450 εκατ. δικαιώματα εκπομπής που θα διατηρηθούν για τον σκοπό αυτό.

3.2.4. Δίκαιη κοινωνική μετάβαση και νέες δεξιότητες

Η μετάβαση σε χαμηλές εκπομπές άνθρακα αναμένεται να μειώσει τα ποσοστά απασχόλησης στις παραδοσιακές αγορές (που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα και ιδίως τις ενεργοβόρες βιομηχανίες άνθρακα), ενώ θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας (σε σχέση με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την ενεργειακή απόδοση και τον εξηλεκτρισμό των μεταφορικών οχημάτων). Αυτό συνεπάγεται επίσης την ανάγκη πρόληψης και μετριασμού των κοινωνικών επιπτώσεων της μετάβασης σε συγκεκριμένες περιοχές και κοινωνικοοικονομικούς τομείς, μεταξύ άλλων μέσω των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων.

Δεδομένου ότι οι δεξιότητες θα αποτελέσουν το κλειδί για την απασχολησιμότητα και την ευημερία, η Επιτροπή εξέδωσε ένα νέο, ολοκληρωμένο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη¹². Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις στον τομέα των δεξιοτήτων, η Επιτροπή δρομολογεί δράσεις που θα καταστήσουν τις δεξιότητες πιο ευδιάκριτες και θα βελτιώσουν την αναγνώρισή τους σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, από τα σχολεία και τα πανεπιστήμια μέχρι την αγορά εργασίας. Μεταξύ άλλων, το θεματολόγιο αφορά την επανεξειδίκευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων και θέτει ένα «σχέδιο στρατηγικής για την

¹¹ Στο πλαίσιο του πυλώνα της «αγροτική ανάπτυξη» της πολιτικής αυτής, 7,7 δισ. EUR προορίζονται για έργα με στόχο την παγίδευση και αποθήκευση του άνθρακα στο έδαφος, την προσφορά και τη χρήση βιώσιμης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και τις έξυπνες επενδύσεις στον τομέα του κλίματος. Άλλα 43,7 δισ. EUR προορίζονται για δράσεις με σκοπό τη βελτίωση των οικοσυστημάτων που έχουν επίσης επιπτώσεις στο αποτύπωμα άνθρακα της γεωργίας και της δασοκομίας.

¹² COM (2016) 381 *Νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη: Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας.*

διατομεακή συνεργασία στον τομέα των δεξιοτήτων», με σκοπό τη βελτίωση της συλλογής πληροφοριών για τις δεξιότητες και την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των πράσινων τεχνολογιών.

3.2.5. Εμπορικές και εξαγωγικές ευκαιρίες

Οι αυξημένες εμπορικές ροές αναμένεται να συμβάλουν στην ταχεία εξάπλωση των πράσινων αγαθών, υπηρεσιών και τεχνολογιών σε όλο τον κόσμο, και να διευκολύνουν τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Η ΕΕ έχει ηγετική θέση παγκοσμίως στις εξαγωγές και τις εισαγωγές περιβαλλοντικών αγαθών. Το 2013, οι εξαγωγές του καταλόγου πράσινων προϊόντων της ΕΕ ανήλθαν σε 146 δισ. EUR (περίπου το 8% του συνόλου των εξαγωγών της ΕΕ) και οι εισαγωγές σε 70 δισ. EUR. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες θα πρέπει να επιδιώκουν τη συνέχιση της ανάπτυξης και της εξαγωγής της καινοτομικής εφευρετικότητας και τεχνογνωσίας τους.

Ως μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, η ΕΕ προωθεί ενεργά την απελευθέρωση αγαθών και υπηρεσιών, η οποία μπορεί να αποφέρει περιβαλλοντικά οφέλη. Συνεργάζεται στενά με άλλα έξι μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, με σκοπό τη σύναψη φιλόδοξης συμφωνίας για τα περιβαλλοντικά αγαθά με όλους τους συμμετέχοντες, προτού συναντηθούν οι ηγέτες της ομάδας G20 στην Κίνα αργότερα εντός του έτους για τη σύνοδο κορυφής της G20. Αλλά και στις διμερείς εμπορικές συμφωνίες της, η ΕΕ επιδιώκει την έγκαιρη απελευθέρωση των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών και τη διευκόλυνση του εμπορίου και των επενδύσεων για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συνεισφέροντας με τον τρόπο αυτό στους στόχους της κλιματικής πολιτικής.

4. Συμπεράσματα

Είναι αναγκαίο να επιταχυνθεί η μετάβαση της Ευρώπης σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η ΕΕ χρειάζεται περισσότερη απασχόληση, περισσότερη ανάπτυξη και περισσότερες επενδύσεις· η προτεινόμενη ατζέντα έχει τη δυνατότητα να επιτύχει τον στόχο αυτό και να εκσυγχρονίσει την οικονομία της Ευρώπης. Μακροπρόθεσμα, το οικονομικό μας τοπίο θα αλλάξει άρδην.

Οι νομοθετικές προτάσεις στον τομέα του κλίματος τις οποίες συνοδεύει η παρούσα ανακοίνωση, καθώς και η πρόταση του προηγούμενου έτους για τη μεταρρύθμιση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ, θα πρέπει να εξεταστούν κατά προτεραιότητα από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο.

Η Επιτροπή θα αρχίσει αμέσως ή θα επιταχύνει τις διαδικασίες για τη βελτίωση της νομοθεσίας (συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων διαβουλεύσεων και των εκτιμήσεων επιπτώσεων), ώστε να μετατρέψει το συντομότερο δυνατόν το σχέδιο δράσης για την κινητικότητα χαμηλών εκπομπών σε σειρά αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων. Έως το τέλος του έτους, η Επιτροπή θα παρουσιάσει επίσης τις εναπομένουσες πρωτοβουλίες για την ολοκλήρωση της στρατηγικής της Ενεργειακής Ένωσης της ΕΕ.

Τα κράτη μέλη έχουν ήδη αρχίσει να προετοιμάζουν τις στρατηγικές τους στον τομέα της ενέργειας και του κλίματος για την περίοδο μετά το 2020. Η σειρά πρωτοβουλιών που περιγράφεται στην παρούσα ανακοίνωση παρέχει στα κράτη μέλη την απαραίτητη σαφήνεια και τα κατάλληλα εργαλεία, ώστε να προβούν στις εθνικές τους διαδικασίες κύρωσης της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ευνοϊκές συνθήκες που προσφέρει η ΕΕ, ώστε να εξασφαλιστεί όσο το δυνατόν πιο ομαλή και δίκαιη μετάβαση προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα.